ایوان مکالستر (Evan McAllister).

01-» نشنل انترست : پښتو ژباړه : ډاکټر رحمت الله ساپي؛ ارزښتمن ورکړې 12-202».

»مل ښکی‌سحددسا‌س پوهنددددوکتور

افغانستان په یدبا ترمپ دونلډ ول ورسوي تەیپا گرەجیک

Why Donald Trump must end the war in Afghanistan

ما چې کې خاوره ډک څخه ړو دوله هغه هر په ځمکې دافغانستان سره لبانو دطا

every single dusty spot of earth i fought the Taliban for is now back in Taliban hands

• وو یدندکا رەلپا یولسمشر د کیل‌کا (2016) په «ترامپ دونالد» چې کله یدونکي‌ختم نه» د یکي‌دامر تکي‌یدی‌کل اوی‌اصل‌کمش‌خط د یا رنلا رەدک دهغه نو یرشمیات‌زیو یالات‌ا متحده چې هغه له وروسته .وو رسول تەیلی‌پا «گونوجن

ڕيری نوماهغه ،شم یرلول هم زه یرلول ته افغانستان او عراق ئواکونەیسمندر
يقدق دهغه کيیپا په درلودي صفت پەیریسرت یوسمندری دکي وخت هغه په چيیتجرب
یلر ڕتیاا یکاامر چي وو دا هغه وه موجود یایشو لیدپیک ما په چي کوما حساس
ڕزمون چي دهضرور بلکل دا کي يقتحق په او .ورسوي تەی پا «ګونەجن» دا چي
یلەه دغه .وایيیشو نه راستا ته کور دمخه لا کلونه ڕیر چي وه یدبا یریسرت
یی وای راغل کورته یلیون لاس په لاس سره و ینیدخو او ہوورو خپل مي زه چي کوم
ئما او کول وده کلک ڕیر سره ویریدت په ځور دهر یلەه دغه کي ما په چي کوم
وه دا ور با ئماىول یمخ له اصلیدهمد نو .لیدت یاز پسي ارزوی دد لا یوالتیال
تعهدات یا اویوعد یشو ڕورک هغه خپل (2016) ل کا د ید با «ترامپ دونالد» چي
را ته کوریریسرت یکایامر اوسملاسه ؟ ڕيڼک ترسره یی یا ؟ ڕيڼکبیتعق
په زه ڕی؟نو
ګولی یشتونکيو نبىن نبه اودیریسرت نظام دهیاپ د کي ن نستافغا ا او عراق
ین یژندپ د لرونکو ہوپک یسمندر د یالاتوا دمتحده کيیپا اوپه نبرمخک د چلولو
سره ڕول ساده په که .شم ئای پر ئای او مستقر هلته عنوان په دمشر ہولګيد
زه چي کاومس احسا ما • وه نبکار نو کسا والو دوسله نبمن د د نده د ئما یم ووا
منفجره یا یودونک جا یپور نونو ئا هغوي چي کوم کوم نبهن په ن کسا ای خلک هغه
پر ڕيغوا چي یدن نبمنا د هغەی دو او دیڕيک ئای پر ئای رەلپا الوزلو د توکي
ینژد تەیروسرت یی یکادامر نونه ئا یاڕیوک ڕزی باندیيروسرت یکایامر
ترسره دنده دالپاره ژغورلو دندژو ئواکونود د نو یا یکادامر ما نو یوالوزو
وروسته وخت ئه یو له اما .وژغورم ثخه تهاجم له دهغویریسرت یکایامریچ کول
نبوپ له سره ڕزو په کسان هغه یم یا یسته اخ ژوند نو نا نسا ا دما چي هغه له
ثخه ام له یدبا چي نشتەک ئو یو دلته چي یل وو مي سره ئان له • وژل یم یا ئول غور
نو شي نبانه رو دامسله چي رەلپای دد نو وژنم انسانانیداسیول زه چي نبتیوپو
ګڕي اودج دقواعدو نبکیلتیاد تل ڕمون خو نو :چي یدمولو کي فکر پهدي زه
هغه فقط ڕمون او کوو؟ سره تر دنده خپل کي مطابقت په سره ینوقوان ہاکليد
د ڕمونیچ یدلک بیدتا خوا له مقاماتو ربوطه دمچي کوم کول سره تر ګوانبونه
پەش دما ئل هر د ہوپک د ما نو • کوو سره تر ڕنەک نبه کي مقابل په نبمنانود
ڕمون چي نبتمپو زه یا لرم سوال زه بلکه کول نه نبتنەپوی توجه کوم د سره کشولو
.یووکي ئای ڕيلم په هلته یول
ی دو ی داچ اوهغه ري نبکا ده سا خورا نیاش ہول دا کي وخت اوس په
مخکي نه ئه هر له یدبا ڕمون نو • یووژن ڕمون چي کوي ئەه ن نبمنا د ڕزمون یعنی
یاتریخبر داخلي یوه په خاونیتجرب دپوره یا ز نبا جا یو - ووژنوی هغوڕیلم
خپل هغه چي کوم کلونو له وروسته ثخەینن دله ڕەز د دخپل کي مرکه یا
ہدپ)ی وازدن چي هغه وەڕيک ئایپر یک جعبه یا صندوق یو پەیریلی چیر یونیفورم
اولوده در وەیوتل رایمخک انچه ئو چي ګيڕه ثنبونکییربی راوت ہەغ ګچرب

ی‌پـرد نظـره لـه‌یاسـی‌دس   ړمون‌ی‌ول : یل وو کي مرکـه پـه لـه‌ړسیدپ‌ی‌لاپس
کـــارتر همـــدا تراوســـه لا ړمون‌ی‌ول وو؟ هلتـــه ړمون‌ی‌ول چلول؟ گولـی نـدي بـا کســانو
وخت پـه‌گړی‌دج تـه‌ی‌هغوی‌چ دي (قرضـدار) ړي‌پـورو یـرودسرت مشران ړزمون ؟ کـوو سره
ی‌ک خمکـه پـه نـو یـابهـرن دی‌چ نـه ی‌دلـه ی‌مخک ی‌مـود ړدی او لا ی دوی‌ولیـړي‌ړسضرر
یـړي‌ک مــوده څه یـو تـه مـاصورت هر پـه .ړل‌ک ونـه فکـر سره ډخانـــه یـړدي‌ک قـدم یـګش‌ی‌پل
اوسـه تـر لا ړمون ؟ ړي راک ی‌دنـه څرگندونـــه یـلیج‌توض ډلن یـو ځا کي مـورد ی‌د پـه چي
څه‌د دا ۰ شي ووژل یـا ی‌ووژن ی‌چ یـړول تـه ن نســتا افغـــا یـرکسرت ښتلی‌غ او ښه خپل
سره‌ی‌ن آسـا پـه یـرکسرت‌ی‌پـور ځ‌ور نن تـری‌ک گـره‌ج ی‌د پـه چي یـړي‌پـوه تـه ۰ لپـــاره
خپل سره ښـــیارتیاهو اومهـارت دیـر اوپـــه‌ی‌شي‌پـات ژونـدي چي ی‌د کي تـه‌ل ی‌د پـه
شـعارپاسـی‌س‌ی‌چ ړی‌ورک اجـــازه لپـــاره‌ف هدی دد گتـن‌واشن که‌ی‌حت‌کوي ترسـره دنـــده
ی‌پل‌ی‌ک خـاوره ړکک ړو دو پـه یعـنی ی‌خا هغه پـه سره بلاغـت او فصاحت ډیـر پـه ونـو
ره لپـــا یـادبـر یادلتـــه آ   .ړي‌ک
رهــبران‌پاسـی‌س ړزمون یـاآ یـا؟ ودل در نـه شتون لاره کي ړاوپ ړي‌لـم پـه یڅکلـــه‌ه
ړی‌ورک وضاحت تـه ښـتنوغو ځواکونـــود ړزمون چي (ډډه مـــلا) گـاه یـه‌تک‌ی‌اصل کـوم‌ی‌داس
دي پـریـرمسرب ؟ ړک مخ مخـا سرهـت دمـا يي ځواکونـــه ړزمون‌ی‌چ کـوم ؟ل درلـــود نـه
کالـــه څولکــه ښکاري ورتـه تـه څه هغه حــالات یـلیعت‌وض‌ی‌عموم‌ی‌ک ن نســتا فغـــا ا پـه
ځایــه ترهغــه ؟ یـوی‌ت پـا دلتـــه ړمون ره لپـــا ړلـوو ینځـــه‌م‌لـه د شتون د دهغــه‌ی‌چ دمخـه
ړزمون چي یـړي‌ک وخت ډیـر او نــده یل‌دل یـا یـه‌تـوج معقـول یـو دا ۰ یـم ښمن انــد زه چي
خپل ښته ارزی‌ب یواځـی چي نـه ی‌دلـه ۰ یی وای‌راغل کورتـه‌یرتـه‌ب یـدبـا یـرکسرت
.ړي‌ورک دلاســه ژونـد
ادعـــا یـا ښـتنی‌غو یی‌ترخ یــدونکی‌ک ړکست‌ی‌جنجـال ډول دا ممکـن کي ظاهر پـه
هې طرفه لـه خاونـــی‌دتجـرب یـا جانبـــاز قهرجن څخه‌ی‌خدا اولـــه ناراضـي یوبـل‌د
ینـــدوخو اود نـوورو یـزوعز دهغـه کي یـــواده پـه چي‌ی‌ش چغچغه یـا گه‌بـدر ی‌ک ړونـوغو
کي مقابـــل پـه ښمن‌د ی‌لرونـک ی‌عصب منظـم نـا ی‌لـرغون یـوی دداس لپـــاره کولـــو داحمـق
مخ پـر ړمی‌دسـپو یـوی‌داس پـه یـزی‌لس دوه شـاوخوا ړمون کي یعت واق پـه چي کـوم
.ړکیـرت وخت وهلـو گزمـه پـه لپـــاره‌تصرف د او داشـــغال دهغــه ی‌ک یـــواده‌یلـــوی‌قب
د ړمون چي ۰ سره بــاور پــوره پـه څخه‌ی‌مسخر لـه دي پـه هـم اودا .ړي‌ک خپـور مه گـاهن
هخـا دگ‌فرهن یـرتـغ لـه‌ی‌ب   ړل یـود دولـت دموکـــرات ی‌مرکز یـو یـد شا لتـــه
ړداسی‌مون ، ړووک دفـــاع څخه هغه اولـــه ینځتـــه‌م را څخه‌ی‌ن زمـا لـه ی‌امـــــپراتوری‌منش
۰ وو نـه‌ی‌داسی دو امـــا دي خلک یـریـذپ‌انعطـــاف او نـرم خلک دافغانســـــتان‌ی‌چ گـیرل ان
یځه چي کـوم ی‌د یشـته‌م‌لتـــه دی‌چ نـور یـا او هـــزاره ۰ تـرکمن ۰ ښتون‌پ ۰ څ‌بلـــو څه
ی‌نـد بـا اولـس ی‌د پـه چي ړی‌ک ونشـوگروپ ځـــانگړی یـو یځه (نـــاتو) د یـا او یکـــایی‌آمـر
ځواک ی‌پـرد د چي ړی‌غـوا نـه خلک ن نســتا فغـــا ا د چي ځکه اودا ړی‌ک‌ی ارج نفـــوذ خپل
ن افغانســـــتا د پخپلـــه یقت‌حق‌ی‌واقـــع یـو دا چي ځکه اودا شي اداره سره واسطه پـه
ړلـو نـور او مشــرانوپاسـی‌س یکـــادامــر دي کبلـــه لـه مت قـد د هغه اود یـادلرغونـت

ثخه هغه له یا کي فکر بل کوم یو په لاتراوسه چي دي ځای دشرم ته چاروا کو ړيپو
ی چ ی دګیا اول یرړيپوه نبه دي په ی هغو چي یا یدلي پوه ی د نه یعت واق ی د په بدتر
؟کوي مستقر دلته ړمون
مبالغي له پرته شمی کول اوس زه ۰ ګهتو ثرګنده په
طا د ما چيی ک خاوره ړک ړو دوله هره په مخ پر ځمکي د دافغانستان : چي یم ووا
چي یای ورغل ته لاس نولبا طا دیرتهب ځایونه هغه اوس ۰ ړيک ګړهج سره نولبا
زه چي کله ګرم ۰ ځوروي نه ما لت حا دا سرهړیب ی ومعم په ۰ دهی ک لاس په ی دهغو
ی هغو چي کوم فکر ړها په نو یا یکاامر ړم او اخته سره یتمعلول په ۰ لي ځیدسو د
ځور یوه که داچي اوهغه یم ینبمن انـد ړها په ی دهغو زه نو ۰ ړيورک لاسه د ثه هر
یالات ا متحده چي دي ړینها دا پس ۰ ځيسو ونهی ک اور ړول دي په زامن خړل ځما
دافغانستان چي ی ومن او ینهمعا تلفات ګجن یدونکیختم اونه نبته ارزیب دهغه
.ړيک ختمه چي یا ی ورسو تهیپا نبکیلتیایرودسرت یالاتوا دمتحده کي ځمکه په
چي شي نبانه رو یدبا دا
یا ۰ ده موازنهی ب نبیندنياوسر یلسخت ددوي دي نه ملامت یا ګزمیری کسرت ړزمون
یژریکسترات ثوک چي دي ستونزمن ړیر کي یطوشرا هغه پهیالیتوببرصورت هر په
کال له ني نبود لار ړینا او یتماموړ داچي یا ،یژنیپ ونه لت حا یینها یا هدف
د یاتعمل ړبشپ د «لت حا یینها » او لي موند بدلون ځل هر یسیه را ثخه (2001)
۰یی سریاس سب منا ړمون ۰ کي یجهنت په چي ۰ ړی و ینځهمله رهلپا کولو ترسره
یتماموړ کلن (شل) د ړزمون چي کوم ړيورک لاسه له یلی پا یژریکياسترات
. وه یله پا اهدافو زورودکم
نبکاری نه یرانتیاح او تعجب لي ګیدجن مخ پر ځمکي دچي رهلپا دهغو دا
یو چي دولتعسریاسی وروستن یو یاف هد یژریکاسترات یو یثهکي اخر اوپه
تر چي ړيکي وش ممکن لرونکي پک تړو ی سمندر یا یری کسرت ی قطع ی پل د یکاییامر
تر شوی کول کيیمهس ګيجن یو په ړمون چي ثه هغه یواځی لري نه شتون ړيک سره
ګجن ځمکنی د یکی دامر ۰ دي ورکولت اوتلفا کولی ز ړ ۰ وهل ګزمه هغه ړوک سره
ګویی زور یسیپول نفوذاو ،داشغال ته ځواکونو یکاییامر سرهړیب یثه په ینډکتر
نه تعجب چي دي سلوک او شکل داستخدام ړزمون دا د ۰ ړيک زده ور ده نه
ینځتهم راتفاوتیاسیس کم ثه یو کي افغانستان په ړمون نها چي لري
دلته چي کوم ی ناکام یای والیت پا ړون زم خلکړیری ممکن چي دي له سره ۰ ړک
اود ی کورن ی شوی متلاش یکاییامر اما ۰ ړيک یره ه به وخت یو شو برخه په ړزمون
زه نو پس ۰ ۰ ړيوک ژوند به سره ن ګلخپ او دغم رهلپا تل د یرمنیم یی طلا زرو
چي خلک یرشم کم همدا چي ۰ ی و ته هغو به یراثمی واقع ړزمون به دا چي کوم فکر
ړوی واو ی د په به سوال مشروع دغه وروسته کلونه ما ا ۰ دي نبکیل را ی ک ګجن په
.ړيغوا ځواب یمستق چي

دوه د .یـم پـلار او ملکـي زه •یـدلیرس تـهیپـا خدمت ګيجن زمـاېچېک کلونـو هغـه پـه
د یـدبـا زهېولیېچ شم پـوهیېچ کـوم ښـتنهغو زه • ګهتـو پـه پـلار د ماشـومانو کوچـني
•ېکول ډزيې ږمو پـهی دو • هو .وژنـم او ځای پـه ځای پلرونـه ماشـومانو کوچـني نـورو
پـه ږموېول ګرم • ښخول توکـي يـدونکيچـاودشوي ځای پـر ځایېک ځمکـه پـهی دو • هو او
ېک وختېپـدیلګـيبکاسـاس د • لپـاره زمـا شو؟ مخ سره بل یـو لـهګړېج دېک ځای ړيلـوم
معقـول یـرغ ورتـه ګهتـو دوامـداره پـه زه .لپـاره وخت څه یـو د يې نـه اونلـري شتون
مرسـته ډول څه سرهېحمل یوولسـمې دټمـبرسپ د ړها پـه طالبـانو دېچ واورمېخبر
ېد دکلکـه پـه زهېچېک حالېپـداس ".یسون مخه تـرور د" دلتـه ږموېچ یـدشا یـا •کوي
ولـري اعتبـار څه یـوېک 2001 پـه ممکـن څرګنـدونې ډول دا • یـم نـه موافـق سره يځ در
درلـودل اعتبـار ډول هر د یسې راهېمـود ږدې او لـه اسـتدلال دا او ید 2020 اوس دا
خپلېچیږيک لbeګ جـواز کـافي تـهیاسـتوالوسېچښکاريېداس ګرم • دیېپـات
• ګهتـو پـه یلـېپـا د ګمـاري عسکرېچ جـنرالان اوورکـوي دوام تـه کولـو پلـيپـریسرت
تـهیپـا ګـړهجېک افغانسـتان پـه دمخـه ینبـودوپـر دفـتر د ټرمپېچ لـرم یلـهه یـاواقـع زه
ېد دلـري واکېچ څوک هغـه نـورېک ګټـنواشن پـهېچ ده څرګنـدهېچ څنګـه لکـه • ورسوي
مهـمېپرېکـړيکـولـو لپـاره ځانګړتیـا او صداقت نلـري --- پـه واو نـدری (١٢-١٢-
٢٠٢٠